

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 10P/152/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4323203190
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jana Kosorínová
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2023:4323203190.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Levice sudkyňou Mgr. Janou Kosorínovou vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpený kolíznym opatrovníkom - Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, dieťa z rodičov: matky – C. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. E. XXX/XX, F., t. č. na neznámom mieste a otca neuvedeného, za účasti G. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. E. XXX/XX, F., t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Nitra-Chrenová a za účasti Okresnej prokuratúry Levice, o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti a nariadenie ústavnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. Z r u š u j e sa náhradná osobná starostlivosť u mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX nariadená rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 23.10.2012 č.k. 10P/278/2012-37 a u mal. dieťaťa sa n a r i a d ť u j e ústavná starostlivosť, s miestom výkonu Reedukačné centrum Hlohovec, Zámok 9, 920 29 Hlohovec.

II. Matka je p o v i n n á prispievať na výživu mal. dieťaťa výživným v sume zodpovedajúcej 30 % sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa, ktoré výživné je povinná platiť vždy do 25-teho dňa toho-ktorého mesiaca vopred na účet Reedukačného centra Hlohovec, Zámok 9, 920 29 Hlohovec, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku.

III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Tunajší súd uznesením zo dňa 19.09.2023 č.k. 10P/152/2023-18 na podnet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice začal ex offa (z úradnej moci) konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti u maloletého A..

2. Na pojednávaní dňa 31.10.2023 rozhodol súd v neprítomnosti matky ktorá sa dlhodobo nachádza na neznámom mieste, ako i v neprítomnosti G. B., ktorá má zverené maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti (ďalej len „NOS“), keďže táto

v súčasnosti sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, doručenie predvolania mala riadne vykázané, nepožiadala o eskortu na pojednávanie.

3. Kolízny opatrovník poukázal na to, že maloleté dieťa sa v súčasnosti nachádza, na základe neodkladného opatrenia v Reedukačnom centre Zlaté Moravce (ďalej len „RC“). Z dôvodu jeho útekového správania bolo opakovane nariadené výchovné opatrenie. Evidentne sú so správaním dieťaťa problémy. Aj v súčasnosti od 18.09.2023 je maloletý na úteku. Žiadal zrušiť NOS a nariadiť ústavnú starostlivosť, keďže nie je známa žiadna osoba, ktorá by dieťa prevzala do svojej starostlivosti. Zo strany matky navrhol určiť primerané výživné.

4. Okresná prokurátorka, s poukazom na vykonané dokazovanie, navrhla u maloletého dieťaťa nariadiť ústavnú starostlivosť, nakoľko v priebehu konania sa nepodarilo zistiť osobu, ktorá by bola spôsobilá adekvátne zabezpečiť o neho osobnú starostlivosť. Sú splnené podmienky pre nariadenie ústavnej starostlivosti, ktorá je v jeho najlepšom záujme. Navrhol matku zaviazat' prispievať na výživu dieťaťa.

5. Dokazovaním zistil súd tento skutkový stav:

Rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 23.10.2012 č.k. 10P/278/2012-37 bol maloletý A. zverený do NOS G. B. a matke bola určená povinnosť prispievať na jeho výživu sumou zodpovedajúcou 30 % sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa do rúk G. B.. Z dôvodu, že matka žila túlavým spôsobom života, o svoje maloleté deti sa nestarala, žila so svojim druhom v tom čase vo Švédsku. Maloletý je v registri detí s poruchami správania od mája 2014. Vykazoval protispoločenské a problémové správanie, potuloval sa, dopúšťal sa trestnej činnosti, ako i priestupkového konania. Rozsudkom Okresného súdu Levice sp. zn. 3T/29/2022 bol uznaný vinným zo zločinu lúpeže spolupáchateľstvom a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov, s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 18 mesiacov. Následne rozhodnutím Okresného súdu Levice zo dňa 25.08.2022 č.k. 6P/138/2022-12, právoplatného 31.10.2022 bolo nariadené neodkladné opatrenie, v zmysle ktorého bol maloletý na 6 mesiacov odo dňa právoplatnosti odovzdaný do starostlivosti RC Hlohovec, za účelom zabezpečenie odbornej pomoci. Dňa 29.01.2023 sa dopustil úteku. Bol políciou zadržaný 17.04.2023 a dopravený späť do zariadenia. S poukazom na útek a teda dlhodobú neprítomnosť v zariadení, nebolo možné uskutočniť diagnostiku a zabezpečiť odbornú pomoc. Z uvedeného dôvodu bolo rozhodnutím Okresného súdu Levice zo dňa 28.04.2023 č.k. 10P/64/2023-13 maloletému nariadené výchovné opatrenie (opakované) pobyt v RC Hlohovec na šesť mesiacov za účelom zabezpečenia odbornej pomoci. Z dôvodu, že predmetné výchovné opatrenie končilo dňa 28.10.2023, súd v konaní o nariadenie ústavnej starostlivosti uznesením zo dňa 26.10.2023 č.k. 10P/152/2023-47 neodkladným opatrením do rozhodnutia vo veci samej, maloletého A. dočasne zveril do starostlivosti RC Hlohovec. Od 18.09.2023 je maloletý opätovne na úteku zo zariadenia.

5.1. Z hodnotenia RC Hlohovec vyplýva, že maloletý A. sa adaptoval na výchovnej skupine s ťažkosťami, po príchode bol utiahnutý, až prefaknutý, dlhšie si zvykal na nové prostredie. Nerozumel dôvodom umiestnenia do tohto zariadenia, bolo nevyhnutným krokom oboznámiť ho s dôvodmi prijatia a vysvetliť mu potrebné skutočnosti. Nemal problém s dodržiavaním vnútorného poriadku zariadenia a s plnením povinností. Čo sa týka správania, bolo bezproblémové, slušné, bez známok agresie. V školskom roku 2022/2023 patril medzi najšikovnejších žiakov z triedy, aktívne spolupracoval a zapájal sa do vyučovania, bol schopný aj samostatnej činnosti, záležalo mu na dobrom hodnotení. Jeho najväčšou motiváciou je možnosť ísť na prázdniny do domáceho prostredia, čo vníma ako vhodnú formu

odmeny za dobre podaný výkon. Odo dňa 29.01.2023 spolu s ďalším chlapcom opustili zariadenie a naspäť bol privezený dňa 17.04.2023. Počas tohto obdobia sa zdržiaval v Leviciach. Po návrate do RC Hlohovec bolo jeho správanie slušné, bez väčších problémov, dostával sa naspäť do režimového systému. Osobnostne sa javí ako sociálne menej zrelý a stále sa vyvíjajúci jedinec, orientovaný introvertne. Vzhľadom na oslabenú intelektovú úroveň je jeho schopnosť porozumenia znížená, problémy často bagatelizuje a nazerá na svet nerealisticky. V zariadení pôsobí veľmi nevýrazne, nezapája sa do konfliktov, je tichej povahy, často o ňom človek ani nevie. Problematickou oblasťou je inklinovanie k problémovej skupine ľudí, jeho ľahká podriadenosť a ovplyvniteľnosť. Agresívne tendencie, ktoré sa v minulosti vyskytovali, sa v zariadení neprejavujú. Priaznivo na neho pôsobia športové aktivity, taktiež sa osvedčila motivácia vo forme ocenenia a podpory. Je v pravidelnom telefonickom kontakte s viacerými rodinnými príslušníkmi. Reedukácia u maloletého A. v súčasnej dobe plní svoj účel a priaznivo pôsobí na jeho psychický i emocionálny vývin. Odporúča sa preto, aby maloletý zotrval v reedukačnom centre aj naďalej, nakoľko je stále potrebné rozvíjať jeho osobnostnú i výkonovú zložku, dbať na pravidelnú školskú dochádzku a taktiež apelovať na dodržiavanie pravidiel a noriem spoločnosti. Okrem toho je jeho rodinná situácia natoľko nepriaznivá, že nie je žiadna vhodná osoba, ktorá by bola schopná zabezpečiť starostlivosť o maloletého A..

5.2. Osoba, ktorej bol maloletý A. zverený do NOS bola trestným rozkazom Okresného súdu Levice zo dňa 06.06.2023 sp. zn. 0T/45/2023 uznaná vinnou z prečinu krádeže a bola jej uložený trest odňatia

slobody vo výmere 8 mesiacov. Výkon trestu by mala ukončiť 14.02.2024. Matka dieťaťa sa naďalej (dlhodobo) zdržiava na neznámom mieste.

5.3. Matka dieťaťa nie je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie (posledná evidencia skončila 17.06.1997). Tiež nie je v evidencii poberateľov dôchodkových dávok, ani poberateľkou štátnych sociálnych dávok. V Registri sociálnej poisťovne nie je vedená ako SZČO, resp. ako zamestnanec. Z Registra obyvateľov vyplýva, že okrem maloletého A. nemá ďalšie maloleté deti.

6. Podľa § 47 ods. 1 písm. e) Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť zaniká právoplatným rozhodnutím súdu o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti.

7. Podľa § 47 ods. 5 Zákona o rodine, ak zanikne náhradná osobná starostlivosť z dôvodov uvedených v odseku 1 písm. c) alebo e) a rodičia naďalej nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, súd rozhodne o ďalšej náhradnej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa.

8. Podľa § 54 ods. 1 Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

9. Podľa § 54 ods. 2 písm. c) Zákona o rodine, súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave.

10. Podľa § 54 ods. 3 Zákona o rodine, za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

11. Podľa § 54 ods. 4 Zákona o rodine, ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok.

12. Podľa § 54 ods. 5 Zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

13. Podľa § 55 ods. 1 Zákona o rodine, súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené.

14. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

15. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

16. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

17. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

18. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

19. Podľa § 81 ods. 1 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

20. Podľa § 81 ods. 2 Zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania

nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

21. Zánik NOS môže nastať buď zo zákona alebo na základe rozhodnutia súdu o jej zrušení. Súd má povinnosť zrušiť takúto starostlivosť len vtedy, ak sa v konaní preukáže vážne dôvody pre takéto rozhodnutie. Zákon príkladno vypočítava prípad, ak osoba, ktorej bolo dieťa zverené do NOS zanedbáva zverené dieťa alebo ak porušuje svoje povinnosti. Súd k zrušeniu NOS pristúpi aj vtedy, ak osoba, ktorá má dieťa zverené do NOS prestane spĺňať predpoklady ustanovené zákonom. Inštitút zrušenia NOS nemá výlučne sankčný charakter a treba ho chápať ako oprávnenie súdu rozhodnúť o aktuálnej situácii dieťaťa v súlade s jeho najlepším záujmom. Zákonným následkom zrušenia NOS je obnovenie výkonu rodičovských práv a povinností rodičov v pôvodnom rozsahu. To znamená, že na rodičov prejdú rodičovské práva a povinnosti, ktoré po zverení vykonávala už len osoba majúca maloleté dieťa v NOS. Súd je preto v konaní povinný skúmať, či sú rodičia schopní sa o maloleté dieťa starať. Ak zistí súd, že dôvody, pre ktoré nariadil náhradnú starostlivosť trvajú naďalej, musí prijať opatrenia v záujme maloletého dieťaťa tak, aby bola zabezpečená jeho riadna výchova.

22. Ústavnú starostlivosť možno chápať ak krajné riešenie situácie, ktoré prichádza do úvahy vtedy, ak ostatné miernejšie formy nezabezpečili požadovaný výsledok. Výnimočnosť ústavnej starostlivosti spočíva i v tom, že ju možno nariadiť len na nevyhnutný čas. Nariadenú ústavnú starostlivosť súd zruší bezodkladne, ak pominuli dôvody pre jej ďalšie trvanie. Ústavná starostlivosť maloletému dieťaťu môže byť nariadená nielen ako náhradná forma za osobnú starostlivosť rodičov, keď rodičia z vážnych dôvodov túto nemôžu zabezpečiť, ale tiež ako určitý druh výchovného opatrenia, pokiaľ je výchova maloletého ohrozená alebo vážne narušená a iné krátkodobejšie a miernejšie výchovné opatrenia nevedli k náprave. Medzi prípady so sankčným charakterom (pre mal. dieťa), pre ktoré možno nariadiť ústavnú starostlivosť sa zaraďuje i § 54 ods. 2 písm. c) Zákona o rodine, t.j. z dôvodu, že uložené výchovné opatrenie nevedlo k náprave.

23. V prejednávanvej veci mal súd preukázané, že osoba, ktorej je maloletý A. zverení do NOS, je toho času vo výkone trestu, teda fakticky starostlivosť o maloletého nevykonáva. Bola odsúdená pre úmyselný trestný čin, z uvedeného dôvodu súd náhradnú osobnú starostlivosť zrušil. Matka dieťaťa sa naďalej nachádza na neznámom mieste, dlhodobo záujem o svoje dieťa neprejavuje. Súd nie je známa iná osoba, ktorá by bola ochotná prevziať dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Nariadenie ústavnej starostlivosti u maloletého A. je v súčasnosti v jeho najlepšom záujme, keď o dieťa sa fakticky nemá kto postarať a zároveň návrat do rodinného prostredia by nevedol k náprave v jeho správaní. Reedukácia sa pre maloletého javí vhodnou formou práce za účelom eliminácie nežiadúceho správania. U dieťaťa je nevyhnutný pravidelný a pevný režim, pozitívne vplyvanie na osobnostný vývin maloletého. Miernejšie výchovné opatrenie - pobyt v predmetnom zariadení na 6 mesiacov – nesplnil zatiaľ účel, keďže maloletý sa dopúšťa útekov zo zariadenia. Je však zrejmé, že reedukačný proces je naštartovaný a v záujme maloletého, jeho riadneho vývinu, je nevyhnutné s maloletým naďalej pracovať v špecializovanom zariadení.

24. Zo strany matky určil súd výživné na maloletého v súlade s § 62 ods. 3 Zákona o rodine, t.j. vo výške 30 % sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa. Takto určené výživné je povinný uhrádzať každý rodič a to bez ohľadu na svoje možnosti, schopnosti a majetkové pomery. Keďže matka je na neznámom mieste a lustráciou alebo zistený jej príjem na území SR, súd jej uložil povinnosť na výživu dieťaťa prispievať aspoň

tzv. „minimálnym výživným“, ktoré je povinná uhrádzať na účet označeného zariadenia, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku.

25. O náhrade trov konania rozhodol súd v súlade s § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje, v troch písomných vyhotoveniach.

Odvolanie musí obsahovať označenie súdu, ktorému je určené, kto ho robí, označenie mena, zamestnania a bydliska účastníkov, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny, čoho sa odvolateľ domáha, musí byť podpísané a datované.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedených v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti, alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205 a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa civilného mimosporového poriadku (iná ako peňažná povinnosť týkajúca sa maloletého, resp. podľa osobitného zákona (exekučný poriadok).

Rozsudok v časti výživného je vykonateľný doručením (§ 44 CMP).